

zhaja razen nedelje in
izaznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošli ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravištvu v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Nova, še večja draginja?

Več povodov imamo, ki nas sili-
lo k premišljevanju o draginji. Prvi
povod je dejstvo, da se mednarodne
razrušene gospodarske razmere kar
nočejo urediti. Brezposelnost v vseh
deželah ne izginja, temveč vseprej
še celo raste. Drugi povod je dej-
stvo, ki je s prvimi v tesni zvezi, da
skušajo kapitalisti vsled gospodarske
krize znižati delavstvu plače.
To so dejansko že storili v Ameriki
in na Angleškem, ne da bi cene živ-
lenskih potrebščin sorazmerno s
plačami znižali. Tako zniževanje
plač pa samo po sebi vpliva že kot
da bi se cene živlenskih potrebščin
nam zvišale. Tretji povod našega
premišljevanja pa je suša, ki je že
par tednov splošna po vsej Evropi.
In s sušo v zvezi tudi izvozna politi-
ka, četrti pa valutna politika in špe-
cijelno v Jugoslaviji še stalno pada-
nje vrednosti našega dinarja v zad-
njih tednih.

Po vojni bi bil človek pričako-
val, da se bo produkcija nenavadno
hitro dvignila. Toda napredovala je
bolj počasi. To pa vsled tega, ker
so domača in tuja tržišča silno
skrčena, dobili na mah zelo otež-
kočili, pa tudi zmanjšali, vsled česar
se kapitalisti s produkcijo ni ni-
kamor mudilo. Produkcija je le po-
lagoma napredovala. (To smo opa-
žali tudi pri nas.) Vsled tega se je
povojna brezposelnost sicer vzdri-
žala, toda do pred enim letom še
na precej zmerni višini. In vendar
so delavčeve in kmetove pridne ro-
ke v posameznih deželah ravno
vsled dezolantnih mednarodnih go-
spodarskih zvez in razmerja valut
(in ne morda vsled nagle produk-
cije) tudi v kratki dobi dveh let pro-
ducirale toliko, da je nastal splošen
zastoj v produkciji, ker je torej pro-
dukcija hitreje napredovala kakor
pa so se znala dejarna in tržna raz-
merja boljati. In tako se je brezpo-
selnost že leto dni sem začela po-
vsod večati, cene so kapitalisti
umetno držali in jih še drže na viš-
ni, čakajoč boljše trgov. Zasluge
delavcev pa manjšajo. To nezdruživo
razmerje obični delavni ljudstvo
kot novo draginjo in težje živi, da-
si se na cenah na zunaj kako zviša-
nje niti ne more konstatirati. Kon-
kurenca dela znači sama po sebi
nele brezposelnost, temveč v svo-
jem bistvu tudi podražitev življenja
in to predvsem še v sedanjih časih,
ko ni gospodarskih zvez, pa ravna
diplomacije gospodarstvo po merilu
političnih predsodkov, mesto da bi
politično delali na gospodarskih po-
trebah. Gospodarske nužnosti in zve-
ze se vsled tega morajo same in le

s težavo prebiti. Gospodarski raz-
voj in ureditev ovirajo torej v veliki
meri buržoazni politiki, ker so polni
vseh slabih predvojnih in povojnih
predsodkov.

Ozdravljenje valutnih razmer to-
rej prav tako v veliki meri ovirajo
predsodki politikov. Vzrok neozdra-
vljenja valutnih razmer pa je po-
vojno imperijalistično stremenje
velekapitalističnih držav z veliko in-
dustrijo napram nerazvitim kapita-
lističnim državam in tudi napram
premazanim industrijskim državam;
torej kapitalistični režim sam, ki
nima smisla za mednarodno gos-
podarsko kooperacijo, v kateri edino
je postala ublažitev bede in pospe-
šitev razvoja zaostalih držav mo-
goča.

Da se valutne razmere tako po-
časno ali pa sploh ne boljajo, je pri-
nas v Jugoslaviji še posebej krivo
tudi nepospeševanje industrije, torej
enostranska gospodarska politika,
na drugi pa politični predsodki, ka-

terih posledica je tudi slaba domača
valutna politika. In omalovaževanje
domače valute. Italija ima boljšo
valutno politiko, dočim se v Jugo-
slaviji gospodarski krogi kar love
za tuji valuti, povpraševanje
po naši domači valuti pa se v ino-
zemstvu kakor tudi doma, manjša.

Suša, ki je zavladala po vseh
evropskih deželah, je gotovo celo
neugodno vplivala in nosi v sebi
precejšnje posledice. V očigled vse-
ga pa špejtelno v Jugoslaviji na
dražnino v precejšnji meri poleg
vseh drugih že omenjenih faktorjev
brez dvoma zelo vpliva tudi izvoz-
na politika, predvsem še sedanja.
Od političnih momentov, ki so vpli-
vali na padec dinarja, pa bo gotovo
eden zelo tehtnih s tako razburjeno-
stjo in naglico z vsem povdramom
forsirani zakon o zaščiti države, ki
je v inozemstvu napravil v gos-
podarskih krogih le slab utis, čeprav
je morda na buržoazne reakcionar-
je in sovražnike boljševizma napra-
vil dober utis.

brezposelno zavarovanje in posre-
dovanje za delo. Tedanji minister
za delo in socijalno varstvo, Labri-
ola, je tem zahtevam ugodil ter iz-
dal tozadevni dekret. Na podlagi te-
ga dekreta je več delavskih stro-
kovnih zvez, posebno stavbinska
zveza v raznih velikih mestih, pre-
vezlo v svoje področje to novo za-
varovanje.

Povedali smo že spredaj, da to
zavarovanje ni veljalo za anektirano
ozemlje, nosile so pa te dežele
ogromna bremena v brezposelnem
zavarovanju. Kar ni vlada priskre-
bela na tem ozemlju za brezposelno
delavstvo, si je delavstvo samo
ustvarilo. Leta 1920, je zveza stav-
binskih delavcev v Juljski Benečiji,
in sicer meseca aprila, stavila prvi-
krat med svoje zahteve tudi usta-
novitev brezposelnih blaginje. Ta
zahteva je bila tudi sprejeta od zve-
ze delodajalcev in s 1. junijem 1920
je že začela poslovati za celo gor-
iško deželo. Enaka institucija se je
ustanovila tudi za Trst in okolico.
Ustanoviti tako institucijo in urediti
njeno poslovanje po vsej deželi, ni
ravno tako lahka stvar. In ako ta
danes posluje z vidnimi znaki zado-
voljstva vsega delavstva stavbinske
stroke na Goriškem, je to pred-
vsem zasluha neutrudljivega sode-
stolca iz Gorice, ki je bil duša te
ustanove.

Pretekli mesec so se pričele raz-
prave pri ministru za delo in so-
cijalno oskrbo, da se raztegne zakon
za brezposelno podporo in za
posredovanja dela tudi na nove anek-
tirane dežele. V tej ministrijski komi-

siji so zastopani tudi zastopniki no-
vih dežel, ki jih je ministrstvo ime-
novalo v svrhu preučitve uvedbe
imenovanih odredb tudi v anektira-
nih provincih. Deželna upravna ko-
misija brezposelnih blaginje za
stavbinsko obrt na Goriškem je upo-
srla tej ministrijski komisiji spome-
nico, v kateri zahteva, da se pripo-
zna njena neodvisnost in da se ji
poveri vse tiste posle, ki spadajo v
njen delokrog, tako kakor se je to
zgodilo že v Italiji. Zahteva tudi, da
se ji pripozna vse tiste ugodnosti,
ki jih zakon predpisuje in ki veljajo
za slične institucije.

Uvedba zakonitega brezposel-
nega zavarovanja je tudi v Jugosla-
viji že od njenega obstoja sem zelo
pereče socijalno vprašanje. Poseb-
no pereče še v tej dobi industrijske
krize in neurejenih delavskih raz-
mer ter zakonodajnega dela v Bel-
gradu. S tem v zvezi je seveda tudi
vprašanje ureditve posredovanja
dela, ki se z državnimi posredoval-
nicami za delo nikakor še ni zado-
voljivo rešilo. Tudi vprašanje vzgo-
je naraščajoč kvalificiranega delav-
stva predvsem raz vidik preprečitve
čezmernega izkoriščanja vajen-
cev slabe strokovne vzgoje in po-
zneje brezposelnosti v tej ali oni
stroki vsled preoblega naraščanja,
je tu silno važno. Predvsem bo ta
problem ena zelo važnih nalog de-
lavskih zborskih, ki se snujejo. Pri-
poročali bi, da se interesirane de-
lavске organizacije že sedaj javljajo
in obravnavajo ta problem v jav-
nosti.

Brezposelno zavarovanje v Italiji.

Velikanska brezposelnost, ki je
nastala takoj po vojnem premirju,
je prisilila italijansko vlado, da je
vpeljala brezposelno zavarovanje za
celo Italijo, izvzemši nove pokraji-
ne. Način tega zavarovanja pa ni
odgovarjal popolnoma potrebam
brezposelnih, bodisi radi birokrati-
čne uvedbe istega, bodisi radi tega,
ker je bila stvar premalo proučena.
Posledica temu je bila, da je vlada
morala to zavarovanje šele v prak-
si spopolnjevati. Sledili so dekreti
za dekretom, ki so razveljavljali
eden drugega ali pa so se narav-
nost križali na način, da, če je eden
določal eno, je drugi že določal na-
sprotno.

Nadzorstvo tega zavarovanja je
bilo poverjeno neki nalašč za to
imenovani deželni komisiji, katera
je bila pod direktnim državnim nad-
zorstvom.

Praktično uvedbo tega zavarova-
nja pa se je naročilo takozvanim
občinskim ali medobčinskim komisi-
jam. Združeno s tem zavarovanjem
je bilo uvedeno tudi posredovanje
dela, ki je stalo pod nadzorstvom
gori omenjenih komisij.

Prispevanje za brezposelno za-
varovanje je bilo uvrščeno v več
kategorij, po visokosti plače vsake-
ga posameznega delavca. Polovico
je plačeval gospodar, polovico pa
delavec; za brezposelne delavce pa
je vlada prispevala, prvič s 100 mi-
lijoni in pozneje je dodala v to svr-
ho še 30 milijonov lir.

Brezposelna podpora je bila ze-
lo majhna; največja podpora je zna-
šala po 250 L na dan, katera pa ni
mogla odgovarjati niti najnujnejšim
potrebam delavske družine. Vrhu
tega pa se je vrnil v te brezposel-
ne urade silen protekcionizem. Na
drugi strani pa so ti uradi postopali
napram brezposelnim delavcem na-
ravnost brezdušno. Kdor ni trobil v
rog predstojnika tega urada, je mo-
ral s trebulom za krulom. Da se iz-
ogone plačevanju brezposelnih pod-
por, so ti uradi kar trumoma izga-
niali delavce in njih družine v novo
zasedene dežele (v Primorje), do-
povedujoč jim, da se tukaj cedi med
in mleko. Primorske strokovne or-
ganizacije so morale že leta 1919,
mnogo prenašati, ker je invazija
brezposelnega delavstva iz notra-
nosti Italije v nove province in v
tako ogromnem številu ogrožala
uspehe mezdnihih bojev. S to invazijo
pa je bilo prizadeto tudi domače
delavstvo, ki je moralo dati pred-
nost tujim delavcem. Energičen na-
stop organizacij je naposled deloma
preprečil to delavsko konkurenco.

Kakor smo gori omenili, brezpo-
selno zavarovanje ni zadostilo de-
lavskim zahtevam in njenim potre-
bam. Zato pa so tiste delavske or-
ganizacije, ki so že imele uvedeno
društveno brezposelno podporo in
posredovalnico za delo, zahtevale,
da se te institucije uradno pripozna-
jo in kjer iste že obstojajo, naj se le-
tem poveri tudi po zakonu urejeno

Državno gospodarstvo.

(Govor posl. Etbina Kristana v podrobni razpravi o ustavi na seji
Ustavotvorne Skupščine dne 14. jun.)

(Konec.)

Če hočete vedeti, kako sodojo o
teh ustavih socialisti sami v obeh
deželah, čitajte »Pravo Lidu« oziro-
ma »Arbeiter Zeitung« iz tistih dni,
ko sta bili ustavi sprejeti.

Razume se samo ob sebi, da se
morajo tam, kjer ni ene stranke z
absolutno večino, delati kompromisi
(Drofenik: Tudi to je kompromis).
Sedaj hoče naenkrat gospod Drofe-
nik dati socialistom lekcije. (Mi-
haldžić: In sam je poljedelec.) To
niž

terih nas je narod poslal sem, tedaj ni naša dolžnost ozirati se na to, kar zahteva kakšna desnica, ampak dolžni smo izpolniti to, kar pričakuje od nas ljudstvo, kar pričakujejo volilci, in zaradi tega smatramo za svojo dolžnost, da vam razlagamo svoja stališča ob vsaki priliki, da poskušamo ob vsaki priliki doseči to, da bi nas razumeli, da bi spoznali, da ni to, kar zahtevamo, škodljivo za državo, ampak da je za naš narod le koristno, pa da sprejmete to ne zato, ker smo socialisti, ne zato, ker smo vam morda osebno simpatični, ampak zato, ker smo vas prepričali, da je to kar predlagamo, dobro. (Dr. Ivanič: Tako bi moralo biti.)

Naglasil sem že, gospodje, da je opoziciji, zlasti opoziciji, ki stoji na našem stališču, zelo težko delati v razmerah, kakršne so tukaj. Če vzamete stvar le osebno, si je lahko domislite, da ni to klove kako ugodno. V skupščini, v kateri večina sploh ne sodeluje več v debati, v kateri je večina že sčlenila, da bo glasovala tako, kjer niti poročevalec ne mara govoriti, tako da morajo neprenehoma prihajati le naši ljudje sam kakor na kakšno predstavo, čutimo, da je

to zelo neugodno, kljub temu pa hočemo tukaj izvršiti svojo dolžnost, ker hočemo imeti mirno vest in zavest, da smo do zadnjega trenutka vršili to, kar nam je bilo naloženo in da smo poizkusili vse, da bi dosegli to, kar je za naš narod najbolje. (Ploskanje na levo.) Le zaradi tega smo nastopili tudi pri tem oddelku in povedali svoje mišljenje v dovolj skromnih mejah, zakaj — kakor sem že dejal — če bi hoteli govoriti o državnem gospodarstvu s socialističnega stališča, bi imeli zelo široko polje. Poskušali smo vas prepričati o tem, kar nam nalaga naše stališče, vaša stvar pa je, da prevzamete odgovornost za to, kar delate. Mi imamo čisto vest in se zavedamo, da bomo, kadar stopimo pred narod, dobili priznanje za vse, kar smo delali od prvega, pa do zadnjega dne. Gospodje, jaz nisem človek, ki bi hotel kogar koli sumničati. Ne sumničam niti večine, vendar pa mislim, da pride kmalu čas, ko se boste prepričali, da bo pred narodom veliko teže zagovarjati to, kar ste delali vi, kakor to kar smo delali mi. (Ploskanje na levo.)

cvašje španskega bezga diši v vazah, ko piha zunaj zimska burja in vejejo sneženi kosmiči po zraku. Umesto, le razumno uporabljajo proučene zakone, pospešuje človek počasni razvoj v vrtnarstvu, poljedelstvu, živinoreji.

Tudi razvoj naše družbe je podvržen zakonom, ki jih ne more nihče izpremeniti. Ali njih učinkovanje lahko porabimo, da pospešimo razvoj in skrajšamo pot do zmage. Čim več bo učiteljev, tim prej bo imelo delavstvo znanje; čim več bo organizatorjev, tim prej bo organizirana armada proletariata; čim več bo čitateljev delavskega časopisa, tem ostreje in uspešneje bo naše orožje.

Ustvariti pogoje za socializem, to je naša najvažnejša naloga. Deloma jih seveda ustvarja kapitalizem sam s svojim razvojem. Sam prihaja boljbolj v nemogočo situacijo in se približuje polju, v katerem ne bo družba mogla z njim izhajati. Kaos v kapitalističnem gospodarskem stroju je danes vsesplošen. Z velikimi napori se skuša evropski kapitalizem postaviti zopet na noge. Ako ne bi bilo ameriškega kapitalizma, bi Evropa že doživela velikanski ekonomski polom, kateremu se sedaj upira s pomočjo Amerike z vsemi mogočimi silami. Na drugi strani pa tudi delavstvo ni še tako pripravljeno, da bi moglo popolnoma izkoristiti te kaotične razmere. Delavstvo se mora torej še pripravljati, da bo sposobno, kadar pride odločilni čas, vzeti krmilo družbe. Pripraviti se moramo, da nastopimo dedščino kapitalizma, da postavimo na razvaline, ki jih zapusti, tisto, kar bo sposobno za novo življenje in kar poda človeštvu podlago za najuspešnejši razvoj.

To mora biti naloga nas vseh in vsi se ji moramo posvetiti.

Razred ki vlada, je že močan; kar se tiče njegove sile, je močnejši, kot je bil kdaj prej. Ali tudi delavsko gibanje je močnejše. V vseh krogih, v vseh finančnih institucijah, v hotelskih dvoranih, na vseučiliščih, v vsem časopisju, vsepovsod se govori o gibanju zavednega delavstva, ki stremi nadomestiti sedanjí gospodarski sistem s socialističnim.

Čudovito je to gibanje že vsled delstva samega, da je mogoče. Kajti preudariti je treba: Na strani nasprotnikov je vse, s čimer se v naših časih oblikuje usoda človeštva, vse s čimer se gospoduje, vlada in zmaguje. Bogastvo je že od davnih časov sila vseh sil, odločilna na zemlji, ki lahko pravi in prične in upogne vse druge sile življenja v svojo službo, z njimi tlačanstvom se od dne do dne povzdiguje in množča svojo oblast. Zemlja je pokorna bogastvu, ki lahko povečava in uničuje njeno rodovitnost; bogastvo izpremenja površje našega planeta; bogastvo izpremenja njeno lice, odkazuje vodam tok, zaspava morje in spaja oceane, prevrta in prestavlja hribe, zbližuje kontinente in jemlje oceanom ločilno moč; bogastvo silí naturo, da mu prodaja svoje skrbno varovane skrivnosti v zemeljskih globinah in v zračnih višavah, v brezmejnem vseuni in v nedoumnem drobnožitju; bogastvo gradi mesta in zida palače, postavlja cerkve in sinagoge, pagode in framasonske hrame, daje Bogu in bogovom po svoji volji in jim odreka po svojem razpoloženju; bogastvo hrani in oblači, pa slači in izstradava kakor hoče; po ukazih bogastva se žanje, se pridelava tisočero blago, se grmadi v skladiščih in razvača na vse strani sveta; države sestavlja bogastvo in jih razbija; narode dviguje v višine in jih strmoglavlja v propade, po svoje odpira vrata do znanja in zagrala pot do vede, meče kuje in topove v liva, armade tepta v tla, plemenca goní proti plemenom, sirna polja pokriva z mrliči in gnoji črno prst z rdečo krvjo. Zakone piše bogastvo, sodi, obseda in oprošča, usodo vodi za roko, zgodovini narekuje pisanje...

Proti taki z božanstvom tekmovali, po vsegomočnosti segajoči sili vstaja proletariati! Proti takemu proti velikani, David proti Goliatu. Brezupno početje na prvi pogled, blazen polzpus, ki nosi strašno kazens seboj. Brez drobtine one vseodločilne moči, ki si je zaslužila svet, ljudi in življenje, brez trohe bogastva, ki vlada in gospoduje kakor kralj in bog v eni osebi — kaj bi mogel, kaj naj bi izvršil, kaj dosegel v siromaštvu potopljeni proletariati?

Ni li zgodovina za vse čase obsodila obupne upore? Neštetokrat so vstajali reveži s predrzno gesto napuha, zaradi katere so bili uporni angeli treščeni v pekel in zidarjem babilonskega stolpa zmeden jeziki. Kruta kazen je sledila vsakemu punitu obupanu sužnjem; osem tisoč Spartakovih tovarišev je z razpetimi udi plačalo prvo svojo zmago nad gospodarji, z razbeženo krono ovenčanega Matije Gubca na štiri kose razsekano truplo je bilo razmetano na vse strani vetrov. Naj se li še enkrat ponovi strašna tragedija v krvi zadušene, v blatu poteptane, osramočenega kopnenja tlačanov? ...

Zavedno delavstvo pozna zgodovino in njene krvave nauke. Njegov boj ni desperadna obnovitev slepega zdiljanja. Njegov gibanje vodi veliko spoznanje, da je nad silo bogastva druga, močnejša sila, ki je v njegovih rokah, Bogastvo sedi na tronu, ki ga je postavilo — delo! Zdelo mu je dalo v roke delo in krono mu je posadilo

na temo delo; vsa njegova moč in sila ima v delu svoj vir; v vsem tisoč in tisočletnem delu rok in duha, ki od generacije do generacije in z milijoni glav in pesti — ustvarja bogastvo.

In zavedno delavstvo vprašuje: Kdo je močnejši — stvarnik ali stvar?

Veliko je spoznanje, da je bogastvo otrok dela in da si je po krivici prilastilo oblast nad njim. Ali suženjski larem mu je moglo le vsled tega naložiti na tilnik, ker je delo samo tekom časa pozabilo na pravo razmerje do svojega sadu. Ko so se odprle oči in so uzrle resnico, se jim je pokazala tudi pot do osvoboditve. Delavstvo, ki nima denarja v blaginjah, ne vrednoti papirjev, ki ne zapoveduje baterijam in bojnim ladjam, ki ne odločuje na sodiščih in visokih gradovih, ima vendar moč, ki prekaša vsako orožje in vse denarne vreče. Njegove roke opravljajo delo, in če se mirno vtaknejo v žep, lahko zamaže vse vire bogastva in življenja.

Moderna armada svobode ni puntarski zbor s kosami na ramah in zarjavelimi meči ob bokih. Boj novodobnega delavstva ni podoben starorimskemu uporu sužnjem ne puntom srednjeveških tlačanov. Še nikdar ni zatiran razred tako jasno spoznaval, v čem je njegova moč, kakor so cilji modernega proletariata.

Razmerje med delom in bogastvom — to je vprašanje vseh vprašanj. Nobenega bogastva ni brez dela. Če se spoznavamo, da je delo tisti faktor, ki ustvarja bogastvo, sledi iz tega drugo spoznanje, da ima delo pravico do bogastva, ki ga ustvarja.

Enako pa sledi iz tega tudi spoznanje, v čem je moč doslej izkoriščanege dela. Doktor se čuti tisti, ki opravlja delo, kot suženi, kot brezmožnega hlapca, bo moral prenašati vsako zatiranje, in vsako izkoriščanje. Kadar spozna, da je v njegovi oblasti, če hoče ali noče opravljati delo, brez katerega ne more obstajati človeški svet, spozna tudi svojo moč.

Da pride do take oblasti, mora iz milijonov posameznih delavcev postati združeno delavstvo. To se pravi: Organizacija je moč delavstva. Ustvariti si tako organizacijo je naloga delavstva. Njegov cilj pa je, da odpravi sedanje krivično razmerje med delom in kapitalom.

Stvarniki njegove plodove! — To je jedro socializma. Vse socialistično gibanje gre za tem, da preosnuje človeško družbo na taki podlagi, ki omogoči skupno, organizirano delo, skupno povišanje življenja, skupno uživanje vseh materialnih in kulturnih plodov. To gibanje je samosvobodno in vodi k nezgibni zmagi.

Politične vesti.

+ Razveljavljene komunistične mandator. Tekom prihodnjega tedna bo vlada odločila, kdaj bodo volitve za 58 poslanskih mandatov, ki so dosedaj pripadali poslancem komunistične stranke.

— Češkoslovaško delavstvo in inspiracija protikomunistične konvencije. »Pravo Lido« prinaša članek »O reakciji in protikomunistični akciji v Jugoslaviji« in konča članek tako: Belgajski brzojavci trdijo, da je Pašić pozval češkoslovaško, rumunsko in italijansko vlado, da napravijo protikomunistično konvencijo. Češkoslovaška zares nima namena, da bi sledila Jugoslaviji po poti reakcije, če pa so v Češkoslovaški ljudje, ki bi radi Jugoslavijo posnemali, ima pa češko delavstvo dovolj moči, da prepreči kaj takega. Komunistični itak gre po svoji naravni poti do propasti. Na takele načine bi se življenje komunizmu le podaljšalo.

+ Na tretji šesti Narodne skupščine ni bilo dosti važnega. Zanimivo je, kar je g. Janjič povedal: da so namreč vladni poslanci dobili še posebno obvestilo poleg uradnega, naj se zagotovo udeležijo te seje.

+ Nezdovoljstvo v evakuiranih krajih Dalmacije. »Narodna Politika« prinaša dopis iz Hrvatskega Primorja, ki pravi, da je po splošnem navdušenju v evakuiranih krajih obšlo nezadovoljstvo nad poslovanjem oblasti, predvsem pa zaradi izmenjave denarja. Brezposelnost ogroža sedaj ljudstvo, ki poleg tega vsled velike suše trpi in — strada. (Slabostojni minister Pučelj, pospešite izvoz žita; Za Jugoslavo je dobro, če jemamo samo koruzo. Te bo tudi letos docoli. Da je dobro zaslužijo izvozniki!) Kakor smo se iz izkušenj prepričali, ima Dalmacija, potem za njo pa Slavonija najslabšo prehrano.

+ Naši in rumunski delegati so se sestali, da končno uveljavijo določbo med našo in rumunsko državo.

+ Češkoslovaške socialistične stranke so skupno s komunisti ustanovile delavski odsek v pomoč gladujočim pokrajinam v sovjetski Rusiji.

+ Francoska je izjavila Angleški in Ameriki, da je formalna zveza med tremi državami prvi korak za vsako eventualno razorožitev. — Eventuelno razorožitev... In obrambno-napadalna zveza...

+ Preselitev III. internacionale. »Berliner Lokalanzeiger« poroča, da se v svo

Brzjavl.

ZAKON O ZAŠČITI JAVNEGA REDA SPREJET.

Kakor poročajo jutranji listi, je bil zakon o varstvu države sprejet s 190 glasovi proti 54 glasovom. Najbrže se izvrše potem, čim bo danes predložen zakon v sankcijo, pretacije komunističnih poslancev.

LOV ZA KOMUNISTIČNIMI MANDATI.

LDU, Belgrad, 1. avg. Včeraj je ministrski svet imel sejo, na kateri so razpravljali o skupni slogi vseh strank, ki so zastopane v vladi g. Pašića, pri volitvah za popolnitev 58 bivših komunističnih mandatov. Vsi ministri so se strinjali v tem, da morajo radikali, demokrati, jugoslovenska muslimanska organizacija in slovenska samostojna kmetijska stranka izdati skupno listo za te volitve. Vlada predlog bo menda v klubih sprejeta. Nato je ministrski svet reševal tekoče posle. Sprejet je predlog ministra za notranje stvari o povišanju orožniških plač. Odobrili so se krediti ministrstvu za finance ter za šume in rude. Podpisani so tudi manjši ukazi o premeščanju uradnikov v posameznih ministrstvih. Razpravljali so tudi o tem, da bi se čimprej izvedel zakon o zaščiti države, ki ga bo parlament najbrže sprejel še danes.

350 NOVIH ZAKONSKIH NAČRTOV.

LDU, Belgrad, 31. julija. Zakonodajni odsek se je razdelil na sekcije. Vlada je poslala odseku okoli 350 uradnih, ki jih je sedaj treba uzakoniti. Vse te uredbe bodo razdeljene med sekcije. Zakonodajni odsek bo delal tudi v času, ko skupščina ne bo zborovala.

PADEC VREDNOSTI DINARJA.

LDU Belgrad, 31. julija. (ZNU.) Finančni minister Kosta Kumanudi ima posvetovalca za zastopnike trgovinskih zbornic, bankirjev in strokovnjakov radi proučitve vzrokov padca dinarja. — Eden glavnih vzrokov padca vrednosti dinarja bo pač ta, da naši trgovci in podjetniki zahtevajo pri izvozu blaga vedno le tulo in ne dinarsko valuto, vsled česar je ponudba za naš denar tako majhna. Tako postopanje naših podjetnikov in bank škoduje le njim samim in jim povzroča ogromne izgube. V tej točki bi bilo predvsem treba korenite remedure.)

GOSPOSKO ZBORNICO BODO IMELI MADŽARI.

LDU, Belgrad, 1. avg. Presbira poroča iz Budimpešte: Po poslednjih vesteh je že izdelan zakonski načrt o gospodski zbornici ter se bo v kratkem predložil parlamentu v odobrenje. Po tem načrtu so člani gosposke zbornice kraljevski principi, ki so dovršili 24. leto in stalno bivajo v državi, nadalje na cela vrsta osebnosti, ki pripadajo gospodski zbornici vsled njihovega dostojanstva ali službe. Razen tega se bodo vključili tudi nekateri člani gosposke zbornice iz plemiških rodbin, ki imajo glasovlano pravico, iz posameznih županij in mest, kakor tudi zastopnikov poljedelstva, industrije,

znanosti in prosvete. Državni poglavar sme končno imenovati nekatere osebe za dosmrtno člane gosposke zbornice, katerih število pa ne sme presegati 25. Delokrog gosposke zbornice bo isti kakor je bil delokrog bivše magnatske zbornice.

VRHOVNI SVET SE SESTANE 8. T. M.

LDU Pariz, 31. jul. K seji vrhovnega sveta, ki se vrši dne 8. avgusta, se povabi tudi Belgija. Zedinjene države bodo odposlale k seji svojega opazovalca. Vrhovni svet se bo najbrže bavil tudi z orientiranim vprašanjem, čeprav Grčija ni zaprosila za udeležbo za posredovanje. Lloyd George se udeleži seji vrhovnega sveta, ki se bodo vršile v Parizu, ako bi francoska vlada to želela.

NESPORAZUM MED FRANCOŠKO IN ANGLEŠKO REŠEN.

LDU Pariz, 30. jul. (Havas.) Angleški poslanec Harding je nocoj nujno sporočil min. predsedniku Briand, da angleška vlada drage volje pristane na Briandov predlog in da bo svojemu poslaniku v Berlinu dala nalog, naj se priključi francoskemu in italijanskemu poslaniku, da se napravi pri nemški vladi skupen korak in se ji sporoči, da mora biti pripravljena, olajšati na vsak način prevoz zavezniških čet, ki bi ga položaj v Gornji Šleziji lahko vsak trenotek zahteval.

KUGA TUDI NA POLJSKEM.

Dunaj, 1. avg. Po poročilih iz Varšave se je kuga razširila iz Rusije tudi že na obmejne kraje Poljske. Vse obmejne države ob Rusiji se podvzele potrebne korake, da se zabranijo pred to epidemijo.

TRGOVINO Z RUSIJO HOČEJO ZAPADNI KAPITALISTI.

LDU Belgrad, 1. avg. Presbira poroča iz Pariza: Kakor javlja v Parizu izhajajoči ruski list »Poslednja Novosti«, je izjavil Krasin vsled vesti o trgovskih pogajanjih med Rusijo in Francijo: Francoski vladništem stavi nikakih direktnih poruk, vendar pa me v Londonu takorekoč oblegajo francoski trgovci s predlogi, da bi kupili ali naročili pri njih blago in da sploh naša država z njimi vstopi v normalne trgovske odnose. Vedno sem jim odgovoril, da sovjetska Rusija nima ničesar proti vzpostavitvi trgovskih odnosov s Francijo, vendar pa bi morali mi prej poslati svoje delegate v Francijo. Brez predhodnih pogajanj s strankovniki ni nobenih trgovskih odnosov ter se moramo najprej v tem sporazumeti s francosko vlado. Francoski industriji so odgovorili, da je njihova vlada pripravljena začeti pogajanja, ako bi sovjetska vlada priznala ruske državne dolge. Tudi na to moram vedno odgovoriti, da se vprašanje inozemskih dolgov more urediti šele na skupni konferenci. Brez direktnega kontakta s francosko vlado sovjetska vlada ne more rešiti tega vprašanja.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

LDU, Carigrad, 31. julija. Grško brodogradnja je obstreljevala luko Sinop.

čim boljši militaristični aparat, da ž njim »izpodbija« nezadovoljstva...)

Prosvetno ministrstvo je penzioniralo oziroma bo se penzioniralo večji del srednješolskih nastavlencev, ki so dovršili svoj službeni rok. Na njih mesto bodo postavili mlajše moči.

Draginja. Z včerajšnjim dnem so kavarnerji podražili belo kavo kar za 1 kro. Kaj je povod temu, res ne vemo. Vedeti bi pa to moral magistrat.

Zdravstveni teden v Celju priredel združena celjska kulturna društva. Spored: V mestu Celju: 2. avgusta: »O jetiki« (tuberkulozi) predava ob filmih g. dr. Rajšp v Kinu Gaberje ob 17. uri. — 3. avg.: »O polnih boleznih« s posebnim ozrom na njih nastanek in vprašanje, koliko jih zakrivi domača muha, predava g. dr. Schwab v Kinu Gaberje ob 17. uri. — 4. avg.: »O pegavcu« (tifusu) predava ob filmu g. dr. Steinfelser v Kinu Gaberje ob 17. uri. — 6. avg.: »O spolnih boleznih« predava ob filmih g. dr. Rak v Kinu Gaberje ob 17. uri. Samo za žene iznad 15 let. — 7. avg.: »O polnih boleznih« predava g. dr. Schwab v Kinu Gaberje ob 10. uri; — ob 17. uri istotam predava g. dr. Steinfelser o tifusu. — 8. avg.: »O jetiki« predava g. dr. Rajšp istotam ob 17. uri. — Zabavno predavanje g. dr. Schwaba »iz mojih dijaških let« v veliki dvorani Narodnega doma. — 9. avg.: »O spolnih boleznih« predava ob filmih g. dr. Robič v Kinu Gaberje ob 17. uri. Samo za moške iznad 15 let. — 10. avg.: »O spolnih boleznih« predava ob filmih g. dr. Rak istotam ob 17. uri. Ta dan zaključek razstave ob 20. uri. V okolici Celja: 2. avgusta: Štore ob 16. uri v otroškem vrtcu o alkoholizmu s 450 skiptičnimi slikami; 3. avg.: o istem predmetu v Laškem trgu ob 20. uri; 4. avg.: v Velenju o istem predmetu ob 10. uri; 5. avgusta v Polzeli ob 12. uri v vseh teh krajih predava medicinar Mikič. — Dne 6. avgusta predava v Žalcu ob 20. uri v dvorani g. Robleka g. dr. Bergman o jetiki. — 7. avg. v St. Jurju predava g. Mikič v šoli o alkoholizmu s 450 slikami. — Vstop brezplačen. — Delavci in delavke, politiki in ne zamudite važnih in poučnih predavanj!

Jugoslovanski tisk. Glasom sestavka v »Novi Evropi« izhaja v Jugoslaviji 218 političnih in gospodarskih listov, od teh v Sloveniji 32, ter 430 časopisov, od teh 85 v Sloveniji. Nove pristojbine porotnikom. Porotniki, ki so oddaljeni od porotnega sodišča na 7 in pol km dobe povrnjeno vožnjo 3. razreda na železnicih, razen tega pa za prehrano in stanovanje po 80 K na dan. Novi kronski bankovci po četrta dinarja so že v prometu. Obsebnost upornih seljakov v Zagrebu je bila sedaj proglašena razsodba v procesu proti seljakom, ki so se 6. in 7. septembra 1920, pobunili v Sv. Ivanu Zelini. Obtožbenih je bilo 88 seljakov. Obsojeni pa so bili: eden na tri leta, eden na dve leti in dva meseca, šest na dve leti, eden na osem mesecev, 30 oproščenih, ostali pa na šest do osem mesecev ječe. Kam pojedete dne 7. avgusta? Podružnica kovinarjev priredil 7. avgusta veliko poletno veselico v gostilni pri Grenadiru na Bergu pri Celju s jako obirnimi sporedom, v katerem je tudi jako bogat središčolov. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, se najljubše vabi vsa strokovna društva celjskega okrožja kakor tudi cenjeno občinstvo k obilni udeležbi. Svirala bo železničarska godba pod vodstvom g. A. Petermana. Začetek ob 15. uri. Vstopnina 6 K. — Odbor.

Obvezni poletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. septembra t. l. prošnjo ter ji priložiti: rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, učno izpričevalo, učenjski list in navedeno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenec dobiva redne državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo za hrano in potrebne učne knjige sami. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

Uvozno tarifo priobčuje »Uradni list« št. 89. z dne 1. avgusta t. l. Umrl je nadsprevednik južne železnice Franc Hartman včeraj ob 1. jutraj. Pogreb se bo vršil danes ob 6. popoldne od doma. Zelena tuma št. 183. da pokopališče k Sv. Križu.

Mariborsko gledališče. Ministrstvo prosvete je prevzelo mariborsko narodno gledališče v državno režijo in določilo 50 tisoč dinarjev podpore. Osobje bo sprejeto v državno službo. Kako je Bog kaznoval pregrešnega lovca. »Taber« poroča iz Slovenskih gor, da se zadnje dni po pesniški dolini in po Slovenskih gorah širi nenavadna zgodba

o velikem čudežu, ki se je dogodil baje neke med Jarelnino in St. Jakobom. Nekdo lovec je šel na lov na lisice, katere pa ni našel zama. Radi tega je poslal svojega psa v njeno podzemsko skrivališče, da jo prižene na prosto. Lisica, je res prišla iz skrivališča, z njo pa tudi pes in ko je lovec nameril in ustrelil, je zadel namesto lisice — psa. To ga je silno užalilo in v obupu je baje vzkliknil: »Bolje bi bilo, da bi bil ustrelil Boga, kakor pa da sem ustrelil psa«. Bog pa je pregrešnega lovca pri priči kaznoval — zemlja se je vdrla pod njim in ga zasula do vratu. Na lovčevu obupno klicanje na pomoč so potem prišli ljudje, ter ga skušali izkopati, toda čim globlje so kopali, tembolje se je vdiral v zemljo. Ko so spoznali, da je tako ves trud zaman, so ga pustili v zemlji in uboga žena mu sedaj prinaša vsak dan hrano, da ne umre od gladi. Ta »čudež« je baje porabil tudi že neki duhovnik, da je pokazal svojim vernikom, kako Bog kaznuje grešnike že na tem svetu in ubogo neuko ljudstvo je trdno prepričano o resničnosti tega »čudeža«. Zanimivo pa je, da skušajo klerikalci ta »čudež« izrabiti. Kaj je vse mogoče še v 20. stoletju.

Z odlokom ministrstva za notranjo stvari od 21. julija je ukinjena prepoved razpečavanja lista »Edinosti«, ki izhaja Chicagu in ki je bil prepovedan s sklepom ministrskega sveta z dne 18. aprila.

Smola dr. B. Vošnjaka. Neki hrvaški list poroča: Dr. B. Vošnjak, vodja samostojnežev v Sloveniji, je potoval na svoje poslaniško mesto v Prago skozi Subotico. Tu mu carinski uradnik hotel pregledati prtljago, čemur se je dr. Vošnjak hudo protivil. Toda nič ni pomagalo. Carinik je odprl kovčke, našel več srebrnih in zlatih servisov, konjaka, likerjev in fine slivovke. Carinik je napravil zapisnik, dr. Vošnjak pa mu je zapretel: »Vam bo že pokazal!«

Organizacijski vestnik.

iz strok. organizacije.

Mednarodni kongres zasebnih nameščencev na Dunaju. Na 10. do 12. avgusta t. l. je sklicala Mednarodna zveza zasebnih nameščence

D. Z., ki kateri se je prijavilo takoj lepo število članov. Na koncu shoda je govornik razknil tudi demagogično delovanje SLS v konstituenti in pozival župnika, da mu ovrže svoje trditve. Taki gospod je začel pol ure poprej z mašo, tako da bi ljudje odšli poprej domov, kar se mu pa ni posrečilo, kajti naši ljudje so prišli tudi k pameti in se ne pustijo več farbat od takih ljudi, kot je naš župnik, ki ponoči z revolverjem strelja po vasi in kliče na auf biks ter preti mirnim vaščanom, da jih bo postreljal. Torej toliko za danes. Rezultat volitev, ki se bodo vršile 14. avgusta Vam bom takoj poročal. Vam pa, volilci: glasujte kot en mož za kandidate K. D. Z. in pokažite, da se zavedate časa, v katerem živimo!

Šoštanj. Sedaj, ko so minule volitve, je pri nas postalo na zunanje precejšnje mrtvilo. Naši »Večeslovani« so kar pozabili, da so še razni nemškutarji v Šoštanju. Začeli so sami nemškutariti tako, da človek sliši po ulici vse takozvane boljše ljudi, ki govorijo v jeziku Bismarckovem, nasprotno pa tisti, ki so

razumili kot nemčurji, ki niso imeli volilne pravice radi tega, ker so bili z nemškim duhom prepojeni, pardon — s socialističnim — to so tukajšnji delavci, pa prepevajo lepe narodne slovenske pesni. — Imamo pa še druge zanimivosti tukaj, ki so morda radi tega, da odvažajo ljudi pijančevati, to je naš lep most in naša krasna električna razsvetljava, most je nameč v takem stanju, da si človek pri tej lepi razsvetlavi prav lahko zlomi nogo. No, pa če je človek trezen, že pride čez. Sicer so pa napravili dva čolna za prevažanje čez Pako, seveda le za »aristokracijo«, navadni plebejski smrtniki si lahko lomijo noge po mostu. — Torej gospodje, v interesu vseh meščanov je, da popravite most, da bode

Priporočila se atelje za tkalstvo
FILIP PRISTOU, LJUBLJANA
Aleksandrova cesta 1, Hotel Malič.

človek vsaj življenja varen. Potem električna razsvetljava kemične tovarne, v katere upravnem svetu sedijo Slovani v družbi čifutov, je tako, da ako pridete v mesto ob 9. uri zvečer, imate časi sedeti pri sveči, kajti električna se s solničnim zahodom ugasne. Prosimo g. ravnatelja, da napravi red, drugače ne bomo plačevali več, občinski odbor pa naj posreduje v ta namen. — Društveno življenje pri nas dobro napreduje, posebno »Svoboda«, ki ima lep pevski odsek, tudi dramatični odsek je začel z delom: v kratkem priredi eno dramatično predstavo. Ustanovili si bomo tudi knjižnico in tamburaški odsek poleg drugega dela, tako, da bomo mogli nuditi kulturo in izobrazbo, saj naša naloga ni prepirati se, ampak med delovni narod zanesti kulturo, da se bode tudi on povzdignil na stopnjo, na katero se dvigniti mora. Naše geslo je: z delom k delu za dobrobit vseh onih, ki trpijo in prot vsem onim, ki izkoriščajo. Šoštanski proletarijat brez obzira na desno in levo, naprej po začrtani poti, po poti do naše zmagave — do socializma.

Zidarski polir

samostojen se išče takoj v stalno službo. Dobra plača in primerna nagrada pri vsaki stavbi. Vzamemo tudi več zidarjev.

Podjetje inž. Dukič & drug, Resljeva cesta 9.

Priporočila se tvrdka Josip Petelinc,
Večletna garancija. **Ljubljana,**

Sv. Petra nasip št. 7,
Popravila se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

živalnih strojev v vseh opremlah, material in izvršba predvojnja, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse vrste delne garancije steme, igle, olje na drobno in debelo. Večletna garancija! Ugodni plačilni pogoji.

Kupi se nov, ali že rabljen

ELEKTRO-motor

za vrtilni tok od 7 do 10 KS, 220 Volt. Ponudbe z nevedeno ceno je vpslati Ignacij Česenj, elektrarna, Brod št. 7, Št. Vid nad Ljubljano.

Tamburaške instrumente

in dobro ohranjene knjige za knjižnico kupi „Svoboda“, Ljubljana, Aleksandrova c. 5.

Elektrotehnični obratovodja

z večletno prakso se takoj sprejme. Ponudbe s prepisi sprave in položenih skicah, z navedbo plače (prosto stanovanje, gorivo in razsvetljava) na: Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanimost.

Ure budičke, n-haiko, verižice, zlatino, srebrni o, očale in poročne prstane

kupite najbolje pri **A. Lečnik, urar in zlatar, celje, Glavni trg št. 4**

Popravila dobra in točna. Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Iščejo se pisarniški prostori.

Ponudbe s pogoji na upravo „Napreja“ pod št. 24.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov Centrala: Ljubljana, d z o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzojavi: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brumoline.

Čeniki se začasno ne razpošiljajo!

PONUJITE

F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine
Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

vse neuporabne **ZLATE PREDMETE**, verižice, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd., kateri predmeti Vam leže doma, ki jih ne nosite, trdki

Naročajte „NAPREJ“

F. BRUMAT LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Najnižje cene! Na nižje cene!

VULKAN

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Nakupovalna zadruga

r. z. z o. z. v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 33 („BALKAN“)

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.